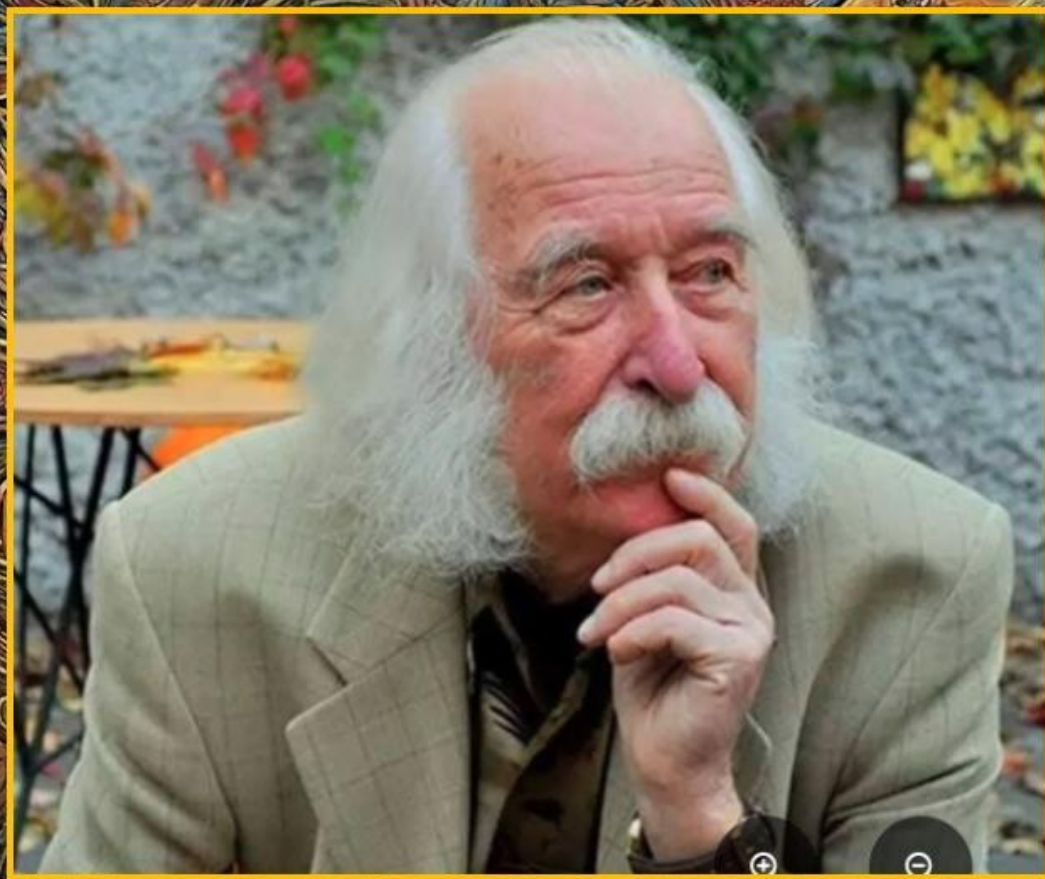

Централізована бібліотечна система Подільського району міста Києва
Центральна районна бібліотека імені Івана Франка

ЛАБІРИНТИ ТВОРЧОСТІ ІВАНА ЖАРЧУКА

Серія «Живописна Україна»

Випуск №1

Київ, 2026

Лабіринти творчості Івана Марчука : до 90-річчя від дня народження народного художника України : біобібліогр. нарис / уклад. О. Іоаніді ; ред. та відповід. за вип. Г. Брагарник ; ЦБС Поділ. р-ну м. Києва, ЦРБ ім. І. Франка. – Київ, 2026. – 36 с. – (Серія : «Живописна Україна» ; вип. №1).

**Централізована бібліотечна система Подільського району
міста Києва
Центральна районна бібліотека імені Івана Франка**

Серія : «Живописна Україна»

Випуск № 1

Лабіринти творчості Івана Марчука

**до 90-річчя від дня народження
народного художника України**

біобібліографічний нарис

Київ, 2026

Від укладача

Центральна районна бібліотека імені Івана Франка презентує нову серію біобібліографічних нарисів «Живописна Україна».

Мета видавничої серії бібліотеки – систематизувати, зберегти та популяризувати спадщину видатних українських митців, які сформували художній код нашої нації. Започаткована серія стане довгостроковим бібліографічним проектом.

Перший випуск присвячений народному художнику України – Івану Марчуку. Кожен наступний випуск відкриватиме нові імена українських живописців – від класиків до сучасних експериментаторів.

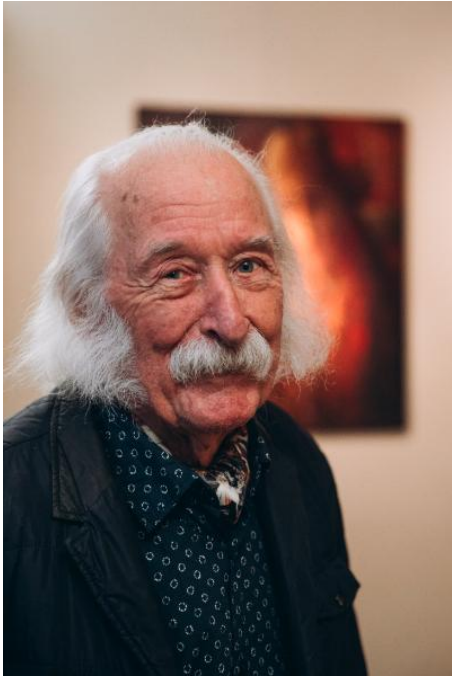
Іван Степанович Марчук – один із найяскравіших представників українських художників, які за радянських часів мали сміливість заперечувати канони соцреалізму, нав'язувані митцям владою. Це єдиний український митець, якого британська газета The Daily Telegraph включила до рейтингу «100 геніїв сучасності», а Міжнародна академія сучасного мистецтва в Римі прийняла до престижної «Золотої гільдії». Біобібліографічний нарис знайомить та розкриває феномен художника, який змінив уявлення про можливості українського живопису.

Митець працює у власній унікальній техніці пльонтанізму: це дрібні переплетені (запльонтані) лінії, які зливаються в неймовірно деталізовані, окреслені образи.

У доробку митця понад чотири тисячі робіт, половина з яких зараз є за межами України як подарунки та мистецькі візитівки (у радянські часи митець часто створював маленькі картини, щоб їх можна було сховати і передати за кордон).

Видання орієнтоване на мистецтвознавців, культурологів, студентів, екскурсоводів та всіх, хто прагне глибше пізнати українську культуру.

Ткач українського сонця та геній, що полонив світ

Відомий український художник народився 12 травня 1936 року у селі Москалівка Тернопільської області України (в той час Волинське воєводство Польської республіки). Зростав у незаможній селянській родині. Батько Івана Марчука був відомим на всю округу ткачем. Крім Івана у сім'ї було ще троє сестер. Малювати почав ще в дитинстві.

Попри брак художніх матеріалів, йому вдавалося створювати мистецтво природним пігментом квітів, травинок, фруктів. Після закінчення семирічної школи вступив до Львівського училища прикладного мистецтва імені Івана Труша на відділ декоративного розпису, де навчався з 1951 по 1956 рік. Іван Марчук описав цей період як трансформаційний, віддаючи шану прогресивним вчителям, які надихнули його досліджувати поза ідеологічно безпечним простором соціалістичного реалізму. У 1959 році він приєднався до підпільної групи під керівництвом одного з його вчителів, який знайомив її членів із несанкціонованим мистецтвом, історією, музикою, літературою та релігією. Після служби в Радянській армії Іван Марчук продовжив навчання на кафедрі кераміки Львівського інституту прикладного мистецтва, який закінчив у 1965 році.

Щоб заробити, працював також в організації, яка виготовляла афіші та плакати для заводів, клубів і театрів.

Згодом переїхав до Києва. З 1965 по 1968 рік працював художником в Інституті надтвердих матеріалів Національної Академії Наук України.

З 1968-го по 1984 рік на Київському комбінаті монументально-декоративного мистецтва робив ілюстрації до радянських видань. У цей час художник, експериментуючи і шукаючи власний творчий метод і шлях у мистецтві, почав створювати полістилістичний і політематичний цикл робіт «Голос моєї душі», наскрізний у його творчості, що варіюватиме новими стовбуровими відгалуженнями-циклами впродовж всього творчого шляху. Саме в цей період його життя КДБ почав переслідувати його за нонконформістські нахили, досягнувши піку своєї репресивної діяльності в 1970-х роках. У радянської влади викликали особливе занепокоєння темні кольори, використані Марчуком, які, на їхню думку, не відповідали характерним яскравим зображенням соціалістичного реалізму. Крім звинувачень у відступах від соціалістичного реалізму, КДБ підозрювало Марчука в українських націоналістичних симпатіях, бо походив зі Львова, розмовляв українською, зображував українських діячів. Через відмову Союзу художників СРСР прийняти його до своїх лав, він не міг брати участь у виставках і продавати свої роботи. Лише 1980 року відбулася перша виставка Марчука в Києві. Після звільнення з Комбінату монументально-декоративного мистецтва, почався довгий період еміграції художника. Він емігрував до Австралії у 1988 році, згодом жив рік у Канаді, та потім у США з 1990-го по 2001 рік, продовжуючи створювати картини.

2001 року художник повернувся в Україну, де проживав до 2022 року. Через повномасштабну війну, розпочату російською федерацією в Україні, художник знову виїхав за межі України і до сьогодні проживає у столиці Австрії – Відні. Він продовжує активно малювати, створюючи нові та доповнюючи існуючі цикли. Друзі Івана Марчука та місцева українська громада у Відні підтримують художника, створюючи можливості виставляти його роботи для насолоди людей, що завжди було найбільшим прагненням художника.

Виставку «Свою Україну любіть» продовжили «Відомий невідомий» у Національному музеї Київської картинної галереї в Києві у 2023 році, а у 2024 році відбулася виставка «Космічна містерія життя» в Київському музеї. Ці виставки проходили під патронатом Президента України та Міністерства культури. Його найбільша на сьогоднішній день виставка відбулася у лютому 2024 року у Відні та включала близько 250 художніх творів. Паралельно з нею, з січня по березень 2024 року, експонувалася серія робіт «Віденські рапсодії», створених у Відні, яка відображає глибокий зв'язок з культурою цього міста. З грудня 2024 року до кінця березня 2025 року у Національному морському музеї в Гданську тивала ретроспективна виставка, що включала близько сорока картин художника з п'ятнадцяти різних циклів. У лютому 2025 року приблизно 60 картин Івана Марчука було представлено на персональній виставці у Ватикані. З нагоди цієї події Папа Франциск прийняв Івана Марчука на приватній аудієнції.

На початку 2025 року у Відні було створено благодійний фонд Івана Марчука. Його метою є збереження масштабної творчої спадщини митця та забезпечення її доступності для громадськості через виставкову діяльність.

Творчість художника

Діапазон напрямків образотворчого мистецтва, пропущених через призму самобутньої світоглядної системи і екстрапольованих на полотно, феноменально широкий – від примітивізму (з чіткими ознаками архетипності) до реалізму, гіперреалізму, абстракціонізму, абстрактного експресіонізму, сюрреалізму й абстрактного сюрреалізму. Маневруючи пропорціями, ритмом, кольором, Іван Марчук творить на підсвідомості і впливає на підсвідомість.

Художник винайшов авторську техніку передачі зображення – пльонтанізм (від діалектизму «пльонтати» – плести, заплітати, переплітати). Особливість цієї творчої манери полягає в нанесенні фарби тонкими кольоровими лініями, їх переплетенні під різними кутами, чим досягається ефект об'ємності й світіння. Техніка письма Івана Марчука, балансуючи на межі рукотворного і технологічного, через складність філігранного виконання і трудомісткість практично не підлягає повторенню. Вперше застосував у пейзажі 1972 року. Згодом термін пльонтанізм набув значення авторського творчого методу – оригінальної системи світосприймання і його передачі на полотні, для якого характерні деформація образів, асиметрія ритмічних скорочень у кольорі й мазках.

Іван Марчук систематизував свою творчість в п'ятнадцять циклів «Голос моєї душі», «Пейзаж», «Цвітіння», «Шевченкіана», «Кольорові прелюдії», «Портрет», «Натюрморт», «Нові експресії», «Біла Планета I», «Біла Планета II», «Виходять мрії з берегів», «Погляд у безмежність», «Біле і Чорне. Діалог», «Сліпий цикл», «Віденські Рапсодії».

За понад як 60 років творчої діяльності художником проведено близько 200 монографічних та колективних виставок на 5 континентах світу, «виткано» сотні тисяч кольорових і монохромних кілометрів незбагненого пльонтанізму, втілених у тисячах полотен-шедеврів, що є виявом надможливостей людини в мистецтві, у творчості

Філософські теми його картин передають драматичну напругу, що переживає людство, і співзвучні викликам новітньої доби. Митець художніми засобами вибудував власне бачення світогляду, закорінене на високій естетиці і спрямоване на перспективу, запропонував власне бачення глибоких філософських тем людського буття. Його твори виконують потужну роль культурної дипломатії, формуючи позитивний образ України на світовій арені.

Джерело інформації:

Іван Марчук [Електронний ресурс] / marchukmaestro@gmail.com // Marchuk : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу : https://ivan-marchuk.com/uk/the_voice_of_my_soul. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 15. 06. 2026.

Відзнаки та нагороди митця

1996 – заслужений художник України – за вагомий внесок у розвиток національної культурної спадщини, високий професіоналізм.

1997 – лавреат Національної премії України імені Тараса Шевченка.

2016 – нагороджений орденом Свободи в Україні.

2002 – народний художник України – за вагомий особистий внесок у розвиток вітчизняного образотворчого мистецтва, багаторічну плідну творчу діяльність.

2005 – почесний громадянин міста Києва.

2006 – лавреат конкурсу «Людина року».

2007 – включений до британського рейтингу «Сто геніїв сучасності» за версією британської газети «The Daily Telegraph».

2008 – почесний громадянин міста Тернополя.

2009 – лавреат Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Братів Богдана та Левка Лепких – за високомистецькі художні полотна останніх років, гідну репрезентацію Тернопільщини на всесвітньому рівні у 2004–2009 роках;

2011 – зірка Івана Марчука встановлена в місті Тернополі.

2018 – почесний громадянин міста Канева.

2020 – зірка Івана Марчука встановлена у місті Києві на «Площі зірок».

2021 – відзначений нагородою Президента України «Національна легенда України».

2021 – почесний громадянин Лановецької міської територіальної громади.

2026 – за вагомий особистий внесок у розвиток образотворчого мистецтва, багаторічну плідну творчу діяльність, високу професійну майстерність нагороджений орденом князя Ярослава Мудрого V ст.

Нумізматика та філателія

Пам'ятні монети «Пльонтанізм» (Іван Марчук) присвячені унікальній техніці пльонтанізму геніального художника сучасності. Авторський стиль Івана Марчука, подібний до мережива з найтонших мазків, надає картинам об'ємності, створюючи ілюзію динамічного світла грою відтінків. Ці пам'ятні монети слугують шаную видатному майстру, чий хист і новаторський підхід до живопису здобули визнання в усьому світі. Вони є втіленням невичерпної творчої сили та глибини української душі, які живуть у кожному хитросплетінні ліній на полотнах митця.

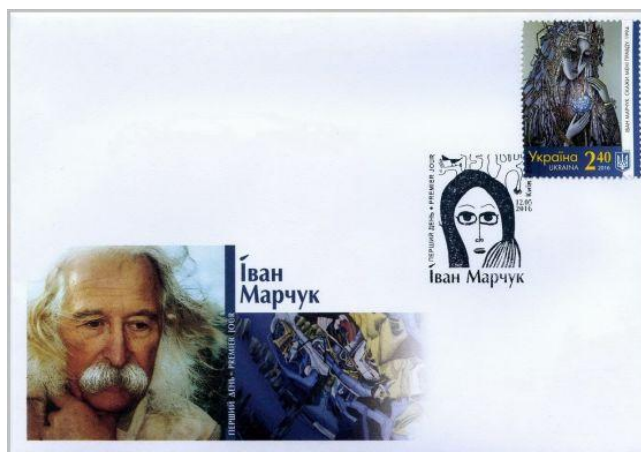

Пам'ятна монета номіналом 5 гривень «Пльонтанізм (Іван Марчук)» Національного банку України (2024).

Пам'ятна срібна монета номіналом 10 гривень «Пльонтанізм (Іван Марчук)» Національного банку України (2024).

Поштова марка, присвячена геніальному українському художнику Івану Марчуку, була офіційно випущена «Укрпоштою» 12 травня 2016 року до його 80-річного ювілею. На поштовій марці представлена картина Івана Марчука «Скажи мені правду» з циклу «Голос моєї душі», на конверті – портрет художника і фрагмент картини з циклу «Погляд у Нескінченність».

Марка України «Іван Марчук «Скажи мені правду», 1994» (2016).

В Іспанії державна пошта «Correos» випустила поштову марку, присвячену Івану Марчуку, у грудні 2020 року. Випуск марки приурочили до першої масштабної персональної виставки художника в Іспанії під назвою «Переплетення століть».

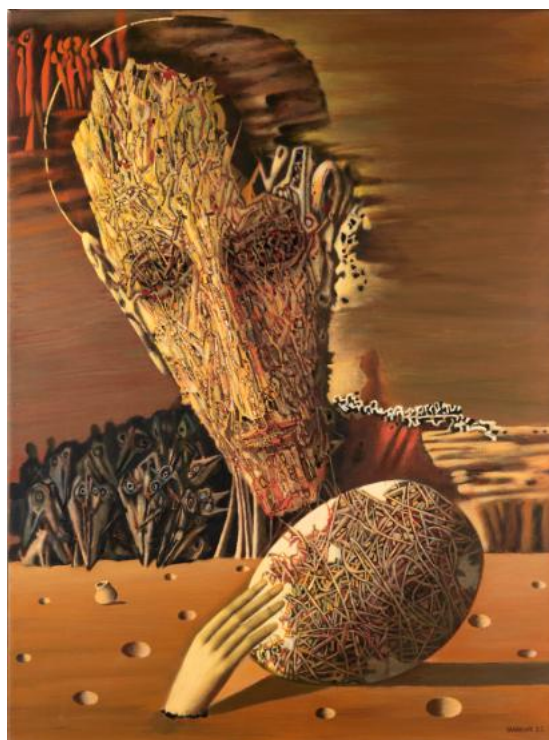
У 2023 році Львівській області випустили першу марку в Україні, створену за допомогою штучного інтелекту. Вона присвячена українському художнику Івану Марчуку. Її автором став художник Володимир Козюк за ініціативи Юрія Котика. Тираж марки становить 1000 екземплярів.

Найвидатніші роботи Івана Марчука

Із циклу «Віденська рапсодія», 2022
папір, акварель
50 x 34,5 см.

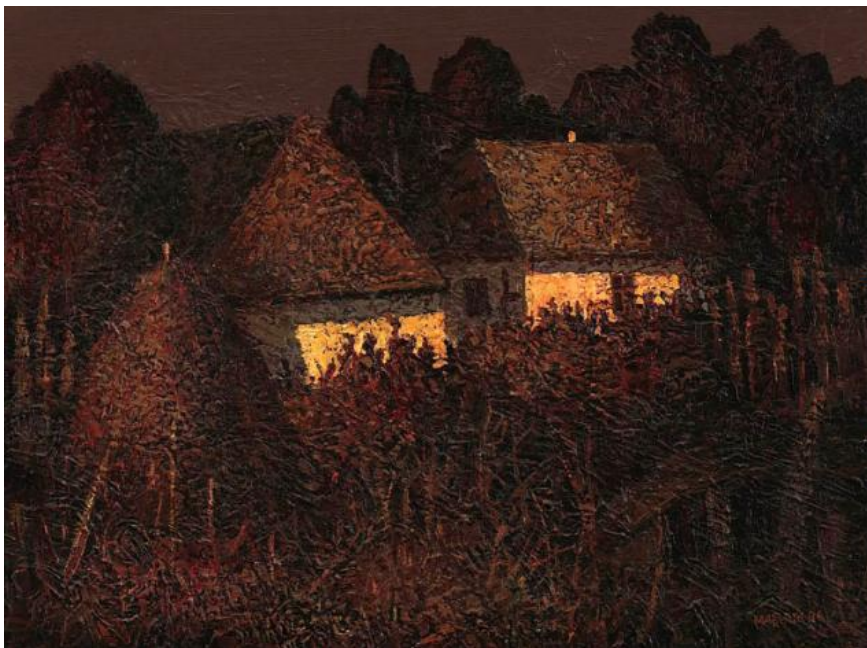
«І де ж істина?», 2022
полотно, акрил
100 x 76 см.

«Кличуть далі зимові», 2006
полотно, акрил
50 x 70 см.

«Гойдались віти у вишневому саду. Зоряний шлях», 2000
полотно, акрил
120 x 100 см

«Сільський пейзаж», 1996

полотно, акрил

45 x 60 см

«Сад спокуси», 1996

полотно, акрил

101 x 91 см

«Подих весни», 1995
полотно, акрил
98 x 70 см.

«Скажи мені правду», 1994
полотно, акрил
100 x 80 см.

«Ню» з серії «Нові експресії», 1994
папір, акрил
61 x 48 см.

«Святковий парад», 1994
полотно, акрил
76 x 75 см.

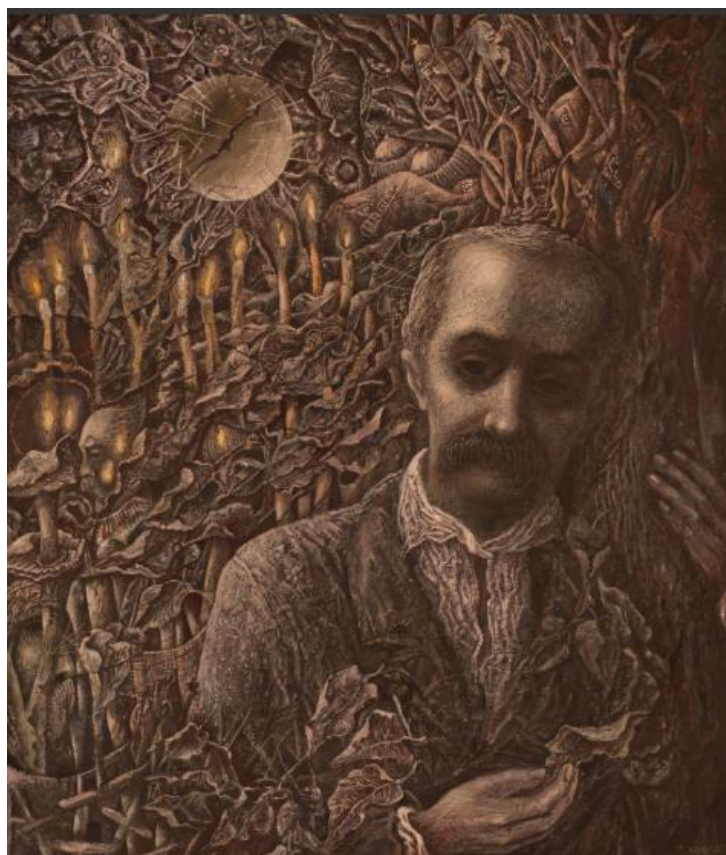
«Дві паралелі», 1992
полотно, акрил
71 x 55 см.

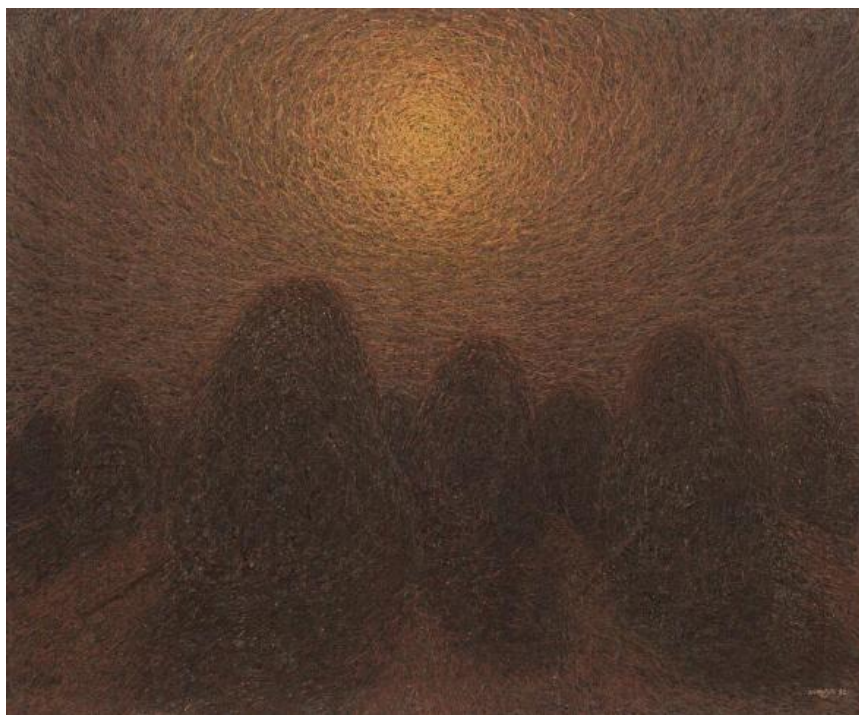
«Пробудження», 1992
полотно, акрил
100 x 120 см.

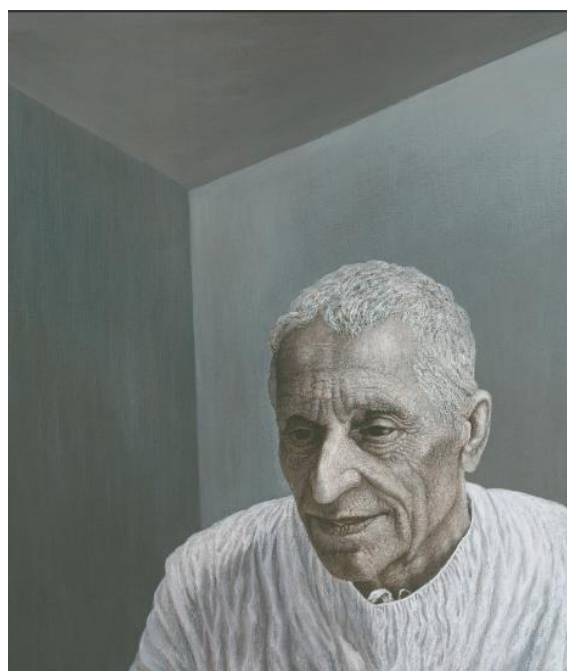
«Де ж ти, моя стежина», 1989
картон, темпера
54 x 74 см.

**Ілюстрація до поеми Т. Г. Шевченка
«Минають дні, минають ночі...», 1983**
картон, темпера
60 x 50 см.

«Тут зупинився час», 1982.
картон, темпера
58 x 70 см.

«Микола Амосов Академік», 1982
Полотно, темпера
80 x 64 см.

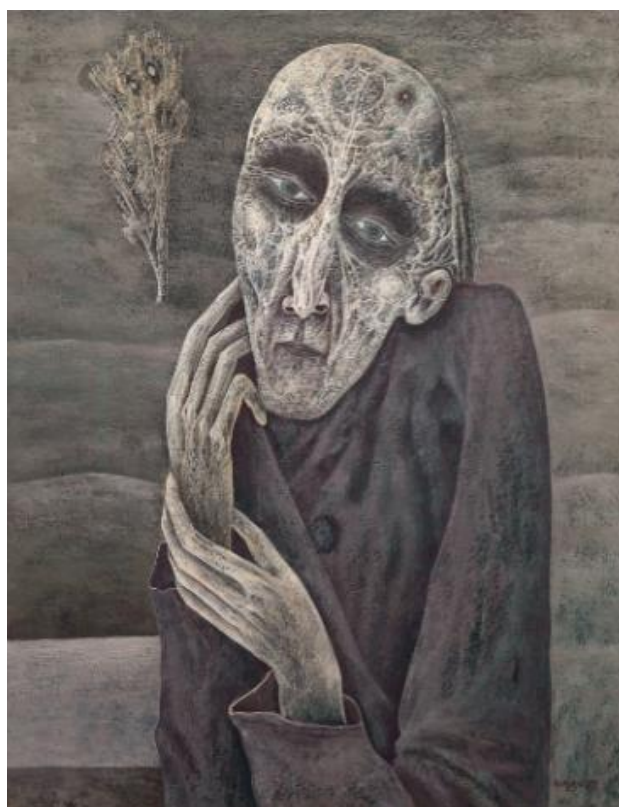
«Зійшов місяць над Дніпром», 1980
полотно, темпера
70 x 100 см.

«Місячна ніч», 1980
Картон, темпера
50 x 72 см.

«Зимовий пейзаж», 1980
Полотно, олія
60 x 80 см.

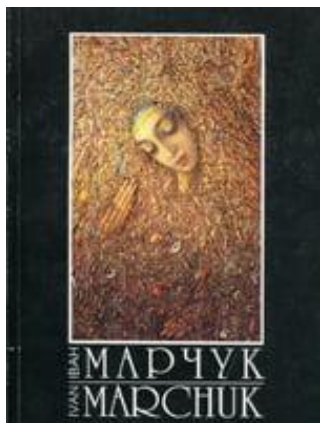

«Думи мої» із циклу «Голос моєї Душі», 1977
картон, темпера
50 x 40 см.

«Червона планета», 1973
полотно на картоні, темпера
55 x 70 см

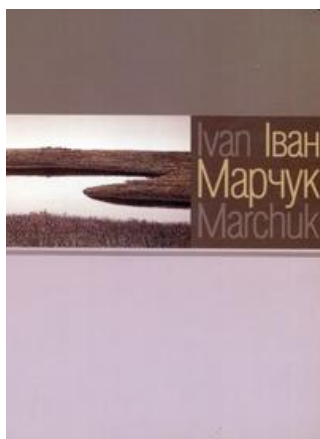
Альбоми майстра живопису

Іван Марчук : життя і творчість : [альб.] / передм. Д. Горбачова, Н. Петрусьової ; відп. за вип. Н. Прибега. – Київ : Мистецтво, 1996. – 176 с. : іл.

Книга стала першим масштабним підсумком творчого шляху художника, виданим напередодні присудження йому Національної премії України імені Тараса Шевченка (1997).

На сторінках альбому вперше системно представлено ключові філософські цикли художника, створені до середини 1990-х років, зокрема засадничий цикл «Голос моєї душі», медитативні «Пейзажі» та експресивне «Цвітіння».

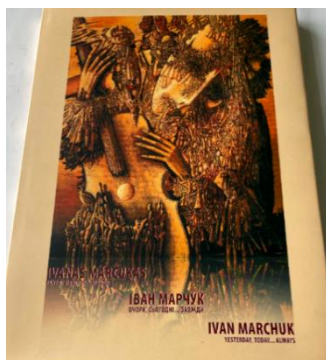
Іван Марчук = Ivan Marchuk : альбом.-каталог. / авт.-упоряд. С. Бушак. – Київ : Атлант ЮЕМСІ, 2004. – 519 с. – Текст укр., англ.

Цей унікальний альбом-каталог висвітлює життя і творчість народного художника України, лауреата Національної премії ім. Т. Г. Шевченка. Увазі шанувальників мистецтва пропонується близько 500 репродукцій вибраних творів цього видатного майстра другої половини ХХ–ХХІ століть.

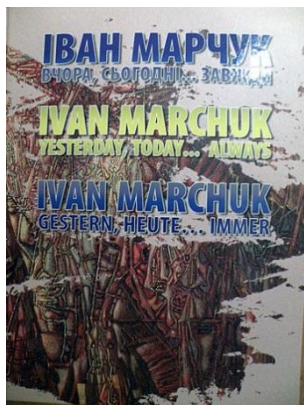
Іван Марчук : відомий невідомий : каталог персон. вист., 29. 12. 2023 – 26. 05. 2024 / [авт. проекту : Юрій Вакуленко ; проєкт. група: О. Боримська та ін. ; фото : В. Володимиров-Лихоліт] ; Нац. музей «Київ. картин. галерея». – Київ : Національний музей «Київська картинна галерея», 2024. – 79 с. : фото, репрод.

Каталог став підсумком виставкового проєкту, де були представлені близько 50 творів. Серед них – 40 картин із приватних колекцій (деякі експонувалися вперше) та 6 робіт із фондів Національного художнього музею України.

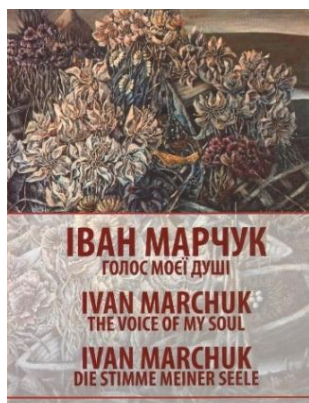
Іван Марчук. Вчора, сьогодні... завжди = Ivan Marchuk. Yesterday, today... always = Ivan Marchuk. Gestsrn, heute... immer : альб. / передм. Т. Стрипко. – Київ : Фенікс, 2016. – 112 с. – Текст : укр., англ., лит., нім.

Видання є ретроспективою творчості художника, в якому представлені роботи різних періодів, виконані в його авторській техніці «пльонтанізм».

Іван Марчук : вчора, сьогодні... завжди = Ivan Marchuk. Yesterday, today... always = Ivanas Marčukas. Gestsrn, heute... immer : альб. / передм. Т. Стрипко. – Київ : Дніпро, 2013. – 106 с. – Текст : укр., англ., лит., нім.

Книга містить репродукції робіт із різних циклів художника, демонструючи еволюцію його унікального стилю. Видання має великий подарунковий формат, тверду палітурку та якісний друк, що дозволяє розгледіти деталізацію мазків Марчука.

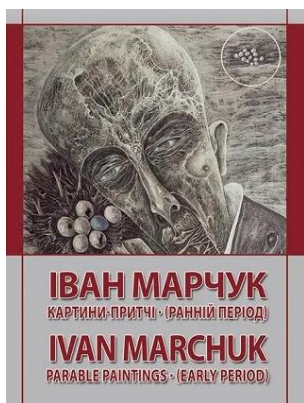
Іван Марчук. Голос моєї душі = The voice of my soul = Die stimme meiner seele : [альб.] / передм. Т. Стрипко ; пер. англ. Р. Бойко, І. Безкоровайна. – Київ : Фенікс, 2019. – 109 с. : репрод. – Текст : укр., англ., нім.

Це лаконічне видання 2019 року фокусується виключно на філософському ядрі творчості Майстра. Книга презентує еволюцію його першого однойменного циклу та фірмової техніки «пльонтанізму», починаючи від найперших притчевих полотен 1965 року.

Іван Марчук. Дорога додому = Doroga dodomu : альб. – Київ : Атлант ЮЕМСІ, 2008 – 135 с. – Текст : укр., англ.

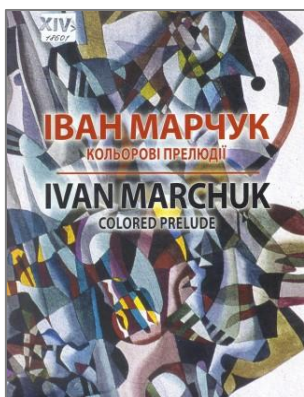
До видання увійшли краєвиди, виконані у винайденій автором унікальній техніці «пльонтанізму», де філігранне переплетення тисяч тонких ліній створює гіперреалістичний ефект живого світла, повітря та фактури. На сторінках альбому оживають медитативні українські села, затишні хати під стріхою, містичні нічні розливи річок. Кожна репродукція супроводжується глибоким емоційним навантаженням – від ностальгійної туги за Батьківщиною часів еміграції до віднайденого спокою на рідних теренах.

Іван Марчук : картини-притчі (ранній період) = Ivan Marchuk. Parable Paintings (early period) : [альб.] / Іван Марчук. – Київ : Фенікс, 2017. – 266 с. : портр., репрод. – Текст : укр., англ., нім.

Альбом об'єднує надзвичайну колекцію «картин-притч» – шедеврів, що балансують на тонкій межі між містичним сюрреалізмом та глибокою екзистенційною філософією. Керований бажанням «розбити академічні кайдани», Марчук закодував у цих полотнах архетипи людської душі, таємниці

Всесвіту та тихий сум своєї рідної землі.

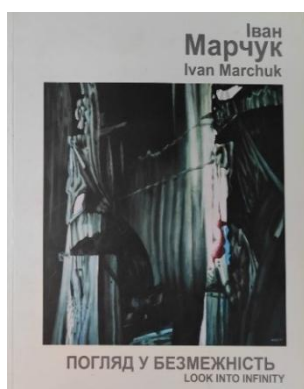
Іван Марчук. Кольорові прелюдії = Ivan Marchuk. Colored prelude : [альб.] / ред. Т. Стрипко. – Київ : Фенікс, 2017. – 87 с. : іл. – Текст : укр., англ.

«Кольорові прелюдії» – це один із найвідоміших авторських циклів Івана Марчука, що репрезентує його роботу в жанрі нефігуративного малярства та абстракції.

Іван Марчук. Космічна містерія життя = Ivan Marchuk. Cosmic Mystery of life : каталог персон. вист. : 07. 08. 2024 – 29. 09. 2024 / Музей історії м. Києва. – Київ : [б. в.], 2024. – 208 с. – Текст : укр., англ.

Офіційний друкований каталог виставки «Іван Марчук. Космічна містерія життя» було випущено Музеєм історії міста Києва. Видання слугує повним мистецьким зібранням робіт, що експонувалися на ретроспективі, та відображає 15 творчих циклів автора.

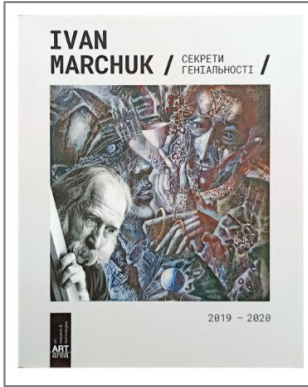
Іван Марчук. Погляд у безмежність = Ivan Marchuk. Look Into Infinity : [каталог робіт] / упоряд. Б. І. Півненко. – Київ : Фенікс, 2011. – 64 с. : іл., портр. – Текст : укр., англ.

Видання презентує полотна в жанрі абстрактного сюрреалізму. Завдяки філігранній авторській техніці, що межує з ювелірним мистецтвом, кожна репродукція в альбомі дозволяє відчутти пульсацію ліній, складну колористику та зазирнути за межі видимого світу.

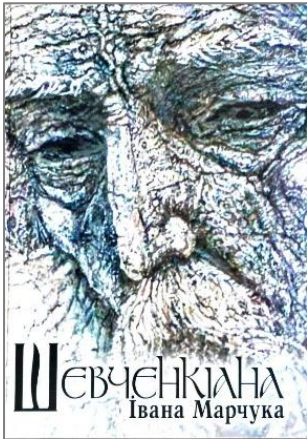
Іван Марчук. Пробудження = Ivan Marchuk. Awakening : каталог вист. / упоряд. Ю. Вакуленко ; Музей історії міста Києва. – Київ : [б. в.], 2026. – 208 с. : іл.

Друкований каталог «Іван Марчук. Пробудження» – це унікальне видання, презентоване у березні 2026 року в Музеї історії міста Києва. Він підсумовує однойменний масштабний виставковий проєкт та розкриває глибинні сенси творчості Маєстро. Видання містить зображення картин із трьох ключових циклів («Голос моєї душі», «Пейзаж», «Цвітіння»), а також роботи, подаровані митцем українським музеям.

Ivan Marchuk. Секрети геніальності : [альб.-каталог] / [ред. Ірина Кислян] ; ARTAREA. – Київ : Дніпро, 2020. – 47 с. : іл.

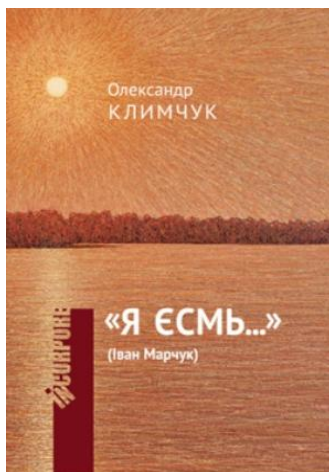
Альбом-каталог «Іван Марчук. Секрети геніальності» – це репрезентативне видання, створене за матеріалами однойменного масштабного мистецького проєкту ARTAREA. Книга відкриває читачеві ретроспективу творчості видатного українського художника. У виданні зібрано твори художника, створені протягом понад пів століття – від ранньої графіки та кераміки 1960-х років до сучасних монументальних полотен.

Шевченкіана Івана Марчука : [альб.] / упоряд. Т. О. Стрипко ; передм. А. І. Крисоватий. – Тернопіль : Тернограф, 2014. – 51 с. : іл.

Видання, котре репрезентує 42 полотна одного з найдраматичніших циклів творчого доробку видатного українського художника Івана Марчука, за який його удостоєно Національною премією імені Тараса Шевченка (1997 рік). Майстер цілком самобутньо трактує хрестоматійні образи «Кобзаря», пропонуючи власні композиційні й стилістичні рішення. Візуалізація поезії виявилася настільки глибокою й всеохоплюючою, що, здається, має одного з нею автора.

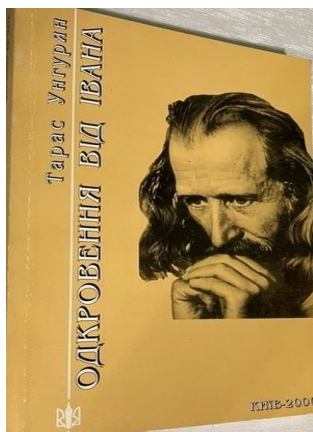
Дізнайтесь більше про художника

Климчук, О. О. «Я єсьмь...» : художник Іван Марчук, провидець і подорожній : есей-біографія / О. О. Климчук ; ред. Ю. Буряк ; худож. оформл. С. Ковики-Алієва. – Київ : Український письменник, 2012. – 574 с.

Біографічна повість про Івана Марчука – народного художника України, лавреата Національної премії України імені Т. Г. Шевченка, почесного громадянина Києва і Тернополя.

Це не мистецтвознавча монографія, а погляд на художника в контексті часу і життєвих обставин... «По той бік пристрасті народжується ніжність...» – рядки одного із поетичних епіграфів до «жіночого» розділу книги. Зокрема, вірші передують у всіх наступних розділах, задаючи певний настрій. Є серед них і ліричні рядки відомих українських поетів, присвячених самому художнику.

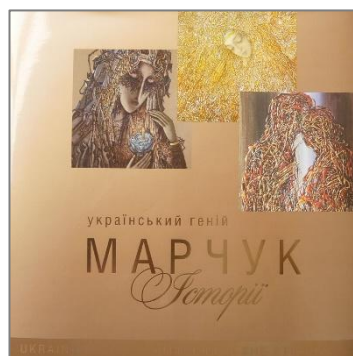
Унгурян, Т. Одкровення від Івана : фрагменти життєпису художника Івана Марчука : [есеї, поезії, ілюстр.] / Тарас Унгурян. – Київ : Такі справи, 2001. – 144 с.

Есей «Одкровення від Івана» – чи не перша спроба життєпису одного із духовних лідерів нації, всесвітньо відомого українського художника Івана Марчука.

Хаварівський, Б. Я – серед вас... : Іван Марчук і Тернопільщина : [фотокн.] / Богдан Хаварівський, Олег Снітовський. – Кн. 1. – Тернопіль : Терно-граф, 2013. – 2013. – 230 с. : фот.

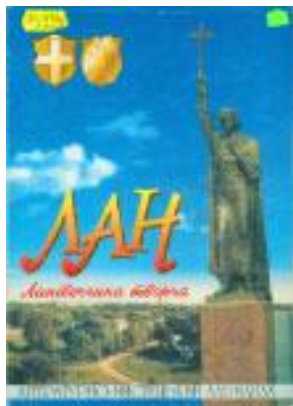

Видання містить 230 сторінок, насичених унікальними світлинами, що охоплюють різні періоди життя митця: дитинство, молодість, творчі пошуки та перебування на рідній Тернопільщині.

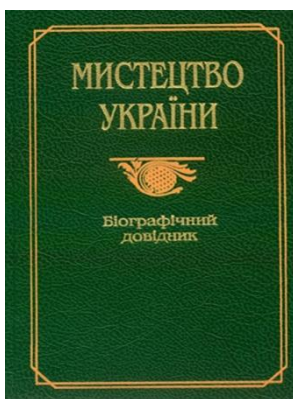
Шоріна, А. Український геній Марчук : історії = Ukrainian genius Marchuk / Алла Шоріна. – Київ : [ТзОВ «ВФ «Афіша»], 2016. – 151 с. : іл., портр. –Текст укр., англ.

Книга дає можливість познайомитися з постаттю всесвітньо відомого українського художника Івана Марчука через відверті історії його життя. Геніальний живописець, який все життя обирав тишу і самотність, а журналістам видавав стандартний набір відповідей, у цій роботі постає в суперечливості людини, яка серцем живе поза часом і простором видимого світу. У книзі представлені фотографії робіт Івана Марчука, що давно полишили Україну. Нині вони перебувають у приватних колекціях та недоступні для ознайомлення. Книга буде цікавою не тільки поціновувачам мистецтва, а й читачам, яких цікавить система мислення геніїв.

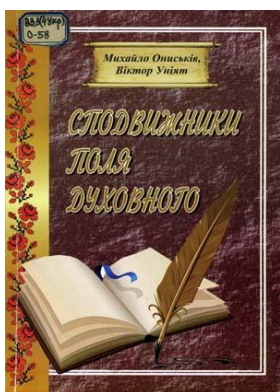
Бушак, С. Тернистий шлях Івана Марчука : (аналіз творчості художника) / С. Бушак // Лан : Ланівеччина творча. – Тернопіль, 2001. – С. 182–191.

Альманах охоплює широку палітру історико-краєзнавчо-літературно-мистецького життя Ланівеччини. Над іменами знаних митців високо підіймається постать з Москалівки, всесвітньо відомого художника Івана Марчука.

Марчук Іван : (12.V.1936) // Мистецтво України : біогр. довід. / за ред. А. В. Кудрицького. – Київ, 1997. – С. 400.

У біографічному довіднику висвітлено основні етапи життєвого та творчого шляху митця: навчання у Львівському інституті прикладного та декоративного мистецтва, період «андеграунду» та переслідувань радянською владою, роки еміграції (Австралія, Канада, США) та повернення в Україну.

Ониськів, М. Марчук Іван Степанович / Михайло Ониськів // Сподвижники поля духовного : лауреати Всеукр. літературно-мистецької та громадсько-політичної премії ім. братів Богдана та Левка Лепких / Михайло Ониськів, Віктор Уніят ; наук. ред. С. Півторак. – Тернопіль, 2010. – С. 43–44.

Збірник знайомить читача із володарями Всеукраїнської літературно-мистецької премії ім. братів Лепких. Серед багатьох талановитих особистостей яскраво сяє зірка геніального Івана Марчука.

Собуцька, В. Цьогорічний лауреат-шевченківець Іван Марчук / В. Собуцька // Тернопілля'97 : регіональний річник / упоряд. Б. Куневич, М. Ониськів. – Тернопіль, 1997. – С. 427–429.

Аналізується творчість Івана Марчука у контексті здобуття ним Національної премії України імені Тараса Шевченка, зокрема через призму циклів «Шевченкіана» та «Голос моєї душі». Автор розкриває філософське трактування образу Кобзаря, унікальний художній стиль та шлях митця до світового визнання.

Україна. Президент (Кучма Л. Д. ; 1994 – 2005). Про присвоєння І. Марчуку почесного звання «Народний художник України» : указ № 685/2002 від 3 серп. 2002 р. // Голос України. – 2002. – 8 серп. – С. 2.

Біла, А. Виставка «Знакові твори...» Івана Марчука в Києві / А. Біла // Українська культура : культурно-освітній та літературно-мистецький ілюстрований журнал. – 2020. – № 1/2. – С. 21–30.

Будкевич, А. Про силу характеру українського митця : думки, нав'язні спілкуванням з Іваном Марчуком / А. Будкевич // Літературна Україна : газета письменників України. – 2014. – 14 серп. (№ 30). – С. 15.

Буслиновський, Є. Канівський схимник рецептів не дає : [про Івана Марчука] / Є. Буслиновський // Дзеркало тижня. – 2002. – 17–23 серп. – С.11.

Бушак, С. Тернистий шлях Івана Марчука / С. Бушак // Сучасність. – 2000. – № 2. – С. 119–125.

Висоцький, Ю. Майстер очима майстра : [про І. Марчука] / Юрій Висоцький // Кіно-Театр. – 1999. – № 5. – С. 31–32 : фото.

Гончаренко, О. Катрени оголошених картин : нав'язне живописом Івана Марчука) / О. Гончаренко // Літературна Україна : газета письменників України. – 2012. – 5 січ. (№1). – С. 8.

Добко, Т. Творчість : присвята Іванові Марчуку / Тетяна Добко // Образотворче мистецтво. – 2019. – № 3. – С. 31 : іл.

Єфремова, В. На гостини до вільного митця – Івана Марчука / Валентина Єфремова // Культура і життя. – 2013. – 6 верес. (№ 36). – С. 9 : фото.

Камінська, К. «Вічний мандрівник, прикутий до мольберта» : до 70-річчя від дня народження І. С. Марчука / К. В. Камінська // Календар знаменних і пам'ятних дат. – 2006. – № 2. – С. 50–55.

Кияшко, Г. Чар Марчукової барви / Г. Кияшко // Київ. – 2003. – № 5. – С. 157–163.

Клименко, В. «Посіяв картини на всіх континентах» : [Іван Марчук] / В. Клименко // Україна молода. – 2005. – 16 лип. – С. 3.

- Лизогуб, Н. Весь у невпинному пошуку** : Іван Марчук / Наталія Лизогуб // Пенсія. – 2007. – № 2. – С. 36–37 : іл., портр.
- «Люблю бути вільним»** : інтерв'ю з **І. Марчуком** / бесіду вела Клейменова О. // Віче. – 2005. – № 9. – С. 26–29.
- Марчук, І. «Можу розмалювати небо – і не повторитися!»** : [інтерв'ю з народним художником України] / І. Марчук ; розмову провели Людмила Островська, Галина Садовська, Влада Собуцька // Літературний Тернопіль. – 2009. – № 3. – С. 93–99.
- Марчук, І. Я людина горда!** : інтерв'ю з худ. / І. Марчук ; провів інтерв'ю М. Макаревич // Дзеркало тижня. – 2001. – 15–21 груд. – С. 21 : фото.
- Марчук, І. «Якщо художник не прагне бути попереду всіх, він не стане художником»** : [інтерв'ю] / Іван Марчук ; спілкувалася Ганна Шерман // Антиквар. – 2024. – № 4. – С. 34–41 : фото.
- Мельник, О. Іван Марчук : «Я зробив себе наперекір усьому»** / О. Мельник // Українська газета. – 2003. – 4–10 верес. – С. 1, 2.
- Нічкало, С. Голос душі Івана Марчука** / Світлана Нічкало // Мистецтво та освіта : науково-методичний журнал. – 2002. – № 2. – С. 50–54 : іл., портр.
- Нічкало, С. Художники – лауреати Національної премії імені Тараса Шевченка** / С. Нічкало // Мистецтво та освіта : науково-методичний журнал. – 2014. – № 2. – С. 2–4.
- Павличко, Д. Іван Марчук – «Генотип вольності»** / Дмитро Павличко // Слово Просвіти : всеукр. культуролог. тижневик. – 2016. – 21–27 січ. (№ 3). – С. 2.
- Петрашик, В. Історія однієї експозиції, або «Секрети геніальності»** : 100 невідомих творів Івана Марчука / В. Петрашик // Образотворче мистецтво. – 2020. – № 1. – С. 38–43.
- Пилипенко, О. Йому вклоняється світ** : штрихи до портрета українського художника Івана Марчука / Ольга Пилипенко // Українська мова й література в сучасній школі. – 2012. – № 6. – С. 74–76.
- Повернення Івана Марчука** / підгот. Е. Овчаренко // Слово Просвіти : всеукр. культуролог. тижневик. – 2019. – 24–30 січ. (№ 4). – С. 15.
- Руденко, Т. Містерія кольорів та стилів** : понад 180 картин Івана Марчука представлено на виставці у Києві / Тетяна Руденко // Україна молода. – 2024. – 11 верес. (№ 37). – С.12 : фото.

Сєдачов, В. Відомий невідомий / Сєдачов В. // Демократична Україна. – 1999. – 8 жовт. – С. 3.

Сєдик, О. Вільна пташка : не заживши слави за океаном, Іван Марчук повернувся додому і став народним художником / О. Сєдик // Хрещатик. – 2002. – 13 серп. – С. 8–9.

Симбіоз двох мистецтв : [інтерв'ю з І. Марчуком про його співробітництво з компанією «Big Wines»] / Іван Марчук ; спілкувалася Ганна Шерман // Антиквар. – 2024. – № 4. – С. 48–49 : фото.

Стрипко, Т. Той, кому одного Всесвіту замало : сьогодні народному художникові України Іванові Марчуку виповнюється 75 років / Т. Стрипко // Літературна Україна : газета письменників України. – 2011. – 12 трав. (№ 19). – С. 15, 16.

Собкович, О. «Витівки творчого духу» Івана Марчука / О. Собкович // Образотворче мистецтво. – 2010. – № 2/3. – С. 40–41.

Сорока, П. Потойбіч сльози : Іван Марчук у шаржах Миколи Дмитруха / П. Сорока // Слово Просвіти : всеукр. культуролог. тижневик. – 2017. – 23–29 берез. (№ 12). – С. 16.

Сорока, П. Самотній на Землі, але не у Всесвіті / П. Сорока // Літературна Україна : газета письменників України. – 2005. – 21 лип. – С. 1, 7.

Цимбалюк, М. Іван Марчук : «Усе ще попереду, бо я ще не жив» / М. Цимбалюк // Слово Просвіти : всеукр. культуролог. тижневик. – 2013. – 5–11 верес. (№35). – С. 16.

Чирва, А. Живий класик від пензля / А. Чирва // Урядовий кур'єр. – 2005. – 17 берез. – С.16.

Чирва, А. Синдром працелюбства : [Івану Марчуку присвоєне почесне звання «Народний художник України»] / А. Чирва // Урядовий кур'єр. – 2002. – 6 серп. – С. 4.

Федорук, О. Форма іншого в категорії українського мистецтва / О. Федорук // Образотворче мистецтво. – 2019. – № 3. – С. 2–5.

«Шевченкіана» Івана Марчука // Урядовий кур'єр. – 2005. – 21 трав. – С. 16.

Інтернет-ресурси про Івана Марчука

Іван Марчук [Електронний ресурс] / Created by Lesia Mazanik // Бібліотека українського мистецтва : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу : https://uartlib.org/ukrayinski-hudozhniki/marchukivan/?srsltid=AfmBOoo6DhlBjCyQ6H_1HI8bTsdOHv_B2ujA0x0YwiB8Qrt1_abRIwOВа. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 15. 05. 2026.

Іван Марчук : рейтинг 25 найдорожчих аукціонних продажів [Електронний ресурс] // Marbeks : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – 2026. – Режим доступу : <https://marbeks.com/ivan-marchuk-rejtyng-najdorozhchych-aukcziionnyh-prodazhiv/>. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 15. 05. 2026.

Івану Марчуку – 90 : що потрібно знати про художника, який завжди йшов своїм шляхом [Електронний ресурс] // VOGUE : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу : <https://vogue.ua/article/culture/art/ivanu-marchuku-90-shcho-potribno-znati-pro-hudozhnika-yakiy-zavzhdi-yshov-svojim-shlyahom-63578.html>. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 15. 05. 2026.

Кальник, М. Іван Марчук : найвідоміші картини [Електронний ресурс] / Максим Кальник // Nfront : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу : <https://nfront.org.ua/ivan-marchuk-najvidomishi-kartyny/>. – Назва з екрана. – Дата публікації : 14. 05. 2026. – Дата перегляду : 15. 05. 2026.

Марчук Іван (1936) [Електронний ресурс] // Lartgallery [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу : <https://lartgallery.ua/marchuk-ivan-stepanovich-u>. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 15. 05. 2026.

Марчук Іван Степанович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія : [сайт]. – Електр. текст. дані. – Режим доступу : <https://lnk.ua/0tCJgffF6>. – Назва з екрана. – Дата останньої правки : 12. 05. 2026. – Дата перегляду : 15. 05. 2026.

Відеоресурси про митця

Геній сучасності – Іван Марчук та його магічний реалізм. Українські художники [Електронний ресурс] : відео / Суспільне Тернопіль // Youtube : [сайт]. Електрон. відеодані. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=e-WiDZJ6UIM>. – Назва з екрана. – Дата публікації : 11. 11. 2022. – Дата перегляду : 18. 05. 2026.

Ексклюзив! Іван Марчук поділився подробицями життя! [Електронний ресурс] : відео / OBOZ.LIFE // Youtube : [сайт]. – Електрон. відеодані. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=vi6Z9gzKj3o>. – Назва з екрана. – Дата публікації : 08. 06. 2025. – Дата перегляду : 18. 05. 2026.

Екскурсія : Іван Марчук «Секрети геніальності» [Електронний ресурс] : відео / ARTarea // Youtube : [сайт]. – Електрон. відеодані. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=qzhmMPZ8GUI>. – Назва з екрана. – Дата публікації : 15. 12. 2019. – Дата перегляду : 18. 05. 2026.

Іван Марчук – геній сучасності [Електронний ресурс] : відео / MusicArt // Youtube : [сайт]. Електрон. відеодані. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=HNSW-Ai6FrQ>. – Назва з екрана. – Дата публікації : 11. 05. 2024. – Дата перегляду : 18. 05. 2026.

Іван Марчук : інтерв'ю [Електронний ресурс] : відео / Force News // Youtube : [сайт]. Електрон. відеодані. – Режим доступу : https://www.youtube.com/watch?v=Fg_mhIVmC80. – Назва з екрана. – Дата публікації : 27. 05. 2020. – Дата перегляду : 18. 05. 2026.

Івану Марчуку – 90 : художник, який увійшов до 100 геніїв сучасності [Електронний ресурс] : відео / Ukrinform // Youtube : [сайт]. – Електрон. відеодані. – Режим доступу : https://www.youtube.com/watch?v=L-6_4mjD40s. – Назва з екрана. – Дата публікації : 12. 05. 2026. – Дата перегляду : 18. 05. 2026.

Найбільшу виставку Івана Марчука відкрили у Відні [Електронний ресурс] : відео / Суспільне Тернопіль // Youtube : [сайт]. – Електрон. відеодані. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=9UIKE7GMdc4>. – Назва з екрана. – Дата публікації : 06. 05. 2025. – Дата перегляду : 18. 05. 2026.

СРСР його зневажав, а він підкорив світ! Іван Марчук : драма життя генія [Електронний ресурс] : відео / _Факти ICTV // Youtube : [сайт]. – Електрон. відеодані. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=NCkCYOor-Kc>. – Назва з екрана. – Дата публікації : 13. 10. 2023. – Дата перегляду : 18. 05. 2026.

Холоденко, Н. Іван Марчук. На висоті з Наталею Холоденко [Електронний ресурс] : відео / Наталія Холоденко // Youtube : [сайт]. – Електрон. відеодані. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=0etYDDgovf4>. – Назва з екрана. – Дата публікації : 14. 05. 2026. – Дата перегляду : 18.05.2026.

Хто такий Іван Марчук? [Електронний ресурс] : відео / Ukraïner // Youtube : [сайт]. – Електрон. відеодані. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=RPV1hFAGsjg>. – Назва з екрана. – Дата публікації : 18.04. 2020. – Дата перегляду : 18.05.2026.

Зміст

Від укладача.....	4
Ткач українського сонця та геній, що полонив світ.....	5
Творчість художника.....	7
Відзнаки та нагороди митця.....	10
Нумізмати́ка та філателія.....	12
Найвидатніші роботи Івана Марчука.....	14
Альбоми майстра живопису.....	25
Дізнайтесь більше про художника.....	28
Інтернет ресурси про Івана Марчука.....	34
Відеоресурси про митця.....	34
Зміст.....	36